

EL DOCUMENT DEL MES ÉS...

Núm. 8, juliol de 2012

Dades del document

Arxiu del Port de Tarragona (APT). Fons Junta Protectora de les Obres del Port de Tarragona. Butlleta número 9668 per a la rifa del 31 de gener de 1801 a nom de Serafin Vicente de Ybarz per un import de deu rals de billó. Signatura 122.

El context

Quan es reprengueren les obres del port modern de Tarragona l'any 1790 i es creà una Junta per demanar al rei el seu suport, s'implantaren un seguit de mesures per fer front a les despeses que aquestes suposarien. Mesures com la imposició d'arbitris sobre la venda de carn, sal i peix fresc, l'arbitri de l'octau d'aiguardent, els drets d'entrada i sortida de mercaderies per les diferents duanes del Corregiment, la venda de títols nobiliaris, els préstecs i les donacions de ciutadans, i les rifes o sortejos.

El 13 de febrer de 1799 es dictà la Reial ordre del Ministeri de Marina que autoritzava al Port de Tarragona a fer el lliurament de 200 títols nobiliaris, el permís per fer rifes, i imposar els arbitris sobre l'aiguardent i els drets d'entrada i sortida de mercaderies pel Port de Tarragona.

El contingut i l'estructura del document

En les butlletes hi constava un número d'ordre i un petit text on s'indicava la data de la rifa i el motiu: per satisfer les obres del moll de Tarragona. Hi figurava també el nom del comprador, i anava signada pel tresorer de la Junta Protectora de les Obres del Port de Tarragona.

La part superior de la butlleta s'il·lustrava amb un dibuix en el qual, a manera al·legòrica, apareixia, a la banda esquerra, un aqüeducte, vital per a subministrar aigua als vaixells i torres fortificades per a la defensa de la ciutat, a la banda dreta, el far i el moll amb vaixells ancorats, símbol del revifament del Port de Tarragona. A la part central, l'escut de la ciutat, amb la palma i la corona que Felip IV li va atorgar com a recompensa a la seva fidelitat, i un medalló amb les efigies del rei Carles III i la seva esposa Maria Amàlia de Saxònia, com a homenatge al suport incondicional de la monarquia envers les obres portuàries tarragonines.

La utilitat del document

Amb les rifes, es pretenia que amb pocs diners, (inicialment de 2 o 4 rals de billó per bitllet), els jugadors obtinguessin uns beneficis immediats, tot i que en principi no estaven estipulats, ja que depenia de la quantitat de diners recaptada amb la venda de butlletes, també anomenades cèdules, per diferents ciutats de l'Estat: Girona, Tortosa, Toledo, Màlaga o Valladolid entre d'altres.

A cadascuna de les ciutats hi havia un caixer delegat que s'encarregava de la venda i distribució de les butlletes, així com de la recaptació de diners, el control del sorteig i el lliurament dels premis.

El sistema s'acompanyava d'una campanya de màrqueting que consistia amb la confecció de bans que es feien públics dies abans del sorteig.

La documentació generada al voltant de les rifes es conserva a l'Arxiu del Port de Tarragona: llistes de compradors, certificacions i pagaments de butlletes i disposicions oficials dels sortejos.

Un original de la butlleta o cèdula que us fem arribar, així com les boles de fusta numerades, imprescindibles per a fer el sorteig, es poden veure al Museu del Port de Tarragona, a l'àmbit corresponent al Port Modern.